RUSKI INWALID

No. 5.

PIĄTEK. 9 Stycznia 1820 r.

CZYLI
WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: z Krakowa. Angliia. Daniia. Szwecyia. Włochy. Ameryka Północna. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga 9 Stycznia.

W naywyższym J. C. M. ukazie obiawionym Senatowi rządzącemu w dniu 29 Listopada roku zeszłego przez ministra wyznań religiynych i oświecenia publicznego wyrażono: »Jego Cesarska Mość przychylaiąc się do postanowienia komitetu ministrów naywyżey pozwolić raczył uniwersytetom rossyyskim przyymować w liczbę uczniów skarbowych medycyny młodych ludzi z klass opłatą podatków obiętych, którzy iednakże powinni wprzódy zyskać od towarzystw swoich pozwolenie wybrania innego rodzaiu życia. Przyymowani zaś być maią do pomienionych fakultetów według przepisów danych w roku 1815 akademii medyczno chirurgiczney i oddziałowi iey moskiewskiemu Takowi uczniowie gdy po skończonych kursach zaszczyceni będą stopniami medycznemi, uwalniaią się zupełnie od wszelkich podatków przez Senat rządzący; lecz gdy nieuczynią w naukach żądanego postępu i stopni pomienionych nieotrzymaią, powrócą znowu do pierwszego swoiego stanu, i zwyczayae klassy swey podatki wnosić będą obowiązani.

W przeszły Wtorek to iest w świeto trzech Królów i dzień urodzin Jey Cesarzewicowskiey Mści Wielkiey Xiężny *Anny Pawłowny* następczyney Niderlandskiey, o godzinie 10 zrana osoby znakomite płci oboiey równie też Jenerałowie sztab i ober oficerowie gwardyi i woyska, udały się do pałacu zimowego tak dla złożenia powinszowania nayiaśnieyszemu Cesarzowi Jmści i całey Nayiasnieyszey rodzinie, iak dla wysłuchania nabożeństwa w kaplicy zamkowey. Tegoż dnia była zwyczayna processyia dla poświęcenia wody iordanu na Newie. Nayiaśnieyszy Cesarz JMść otoczony licznym i świetnym orszakiem znaydował się na tym religiynym obrzędzie, odbytym przez licznie zgromadzone duchowieństwo pomimo

zimno 22 stopni *Reamura* dochodzące. Parada iednakże woyskowa, która w dniu tym assystuie zwyczaynie temu obrzędowi, w roku ninieyszym z przyczyny wielkiego mrozu niemiała mieysca.

— JW. *Adadurów* koniuszy dworu J. C. M. nayłaskawiey mianowany został Senatorem.

Kurs Petersburgski.

Czerwony zł: hollend: nowy—rubli as: — 11 k. 15.
Ditto — Ditto ſtary — Ditto — 11 —
Rubel srebrny — — — Ditto — 3 75.

— Prenumerata na gazetę *Inwalida Ruskiego* w iężykach: polskim, rossyyskim i niemieckim na rok teraznieyszy 1820 iescze się przyymuie. Mieszkańcy prowincyi mogą się adressować do naybliższego od siebie pocztamtu, lub też prosto do expedycyi gazet przy pocztamcie petersburgskim będącey, do Komitetu naywyżey ustanowionego w dniu 18 Sierpnia 1814 roku, lub nakoniec do redakcyi teyże gazety maiącey mieysce w domie Pani *Półtorackiey* na placu *Sienną* zwanym położonym. Cena prenumeraty roczney iest rubli 40 półroczna 25.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

z Krakowa, 22 Grudnia.

Seym Krakowski.

Na sessyi dnia 10 Grudnia czytano pisma od Senatu przysłane, a zawieraiące:

Proiekt Budżetu przychodów i rozchodów na rok 18$\frac{20}{21}$, wraz z inicyatywami do nowo proponowanych przedmiotów.—Rachunki przychodów i rozchodów funduszu ogólnego od 18 Października 1815 do końca Maia roku 1819 Proiekt tyczący się zniesienia w Krakowie i miasteczkach okręgowych podatku osobiste klassyczno przemysłowego, a wprowadzenia podatku od rzezi bydła, proiekta powyższe z Budżetem i rachunkami Izba Prawodawcza Kommissyi Seymowo-Skarbowey do opinii przesłać postanowiła i t. d.

Na sessyi dnia 11 podawano rozmaite wnioski, a między innymi, względem obmyślenia funduszu na pensye emerytalne.

Na sessyi dnia 13 czytano zdanie Kommissyi prawodawczey o podanych proiektach, iako to:

Proiekt prawa tyczący się przedłużenia terminu art: 1234 Kod. Cyw. do odnowienia wpisów dla zachowania mocy hipotek i przywileiów wskazanego. Ten do następney sessyi odłożono.

Proiekt urządzaiący sądzenie spraw defraudacyynych z opinią Kommissyi prawodawczey za przyięciem proiektu, którą opiniią popierał nadto JW. Repr. *Piekarski* prezyduiący w Kommissyi odczytanemi przez siebie uwagami.

Nad tym proiektem rozmaite czyniono uwagi a nareście pryystąpiono do głosowania—i było za przyięcem proiektu głosów 21, a za nie przyięciem 17.

JW. Marszałek ogłosił, iż gdy proiekt nie ma większości art. 13 Konstytucyi przepisaney zamienienie onegoż w prawo mieysca mieć nie może.

Następnie, Izba prawodawcza chcąc ułatwić obywatelom Królewstwa Polskiego sposobność zeznania przed tuteyszemi kraiowemi Notaryuszami aktów dobrey woli na zasadsie pomiędzy Rządem Królestwa Polskiego, a Senatem Rządzącym w Rzeczypóspolitey Królewskiey zawartych układów, moc obowięzuiącą w całem Królestwie Polskiem maiących. Stosownie do wniesionego od Senatu w formie Konstytucyyney proiektu postanowiła, iż wszelkie akta dobrey woli, bez względu na ich przedmiot i naturę, przez obywateli Królestwa Polskiego pomiędzy innemi, lub z obywatelami tuteyszo kraiowemi i zagranicznemi przed Notaryuszami miasta wolnego Krakowa i iego okręgu zeznawane, odnoszące się do dóbr w Królestwie Polskiem leżących, lub też do osobistych zobowiązań tamże wykonać się maiących, od dnia ogłoszenia ninieyszey ustawy będą mogły bydź na papierze ſtępolowym ceny groszy piętnastu spisywanemi; zaś akta dobrey woli tyczące się dóbr w kraiu miasta wolnego Krakowa i iego okręgu położonych, lub obeymuiące osobiste zobowiązania w kraiu tuteyszym wykonać się maiące, chociażby przez obywateli Królestwa Polskiego pomiędzy niemi, lub z obywatelami tuteyszo-kraiowemi i zagranicznemi przed Notaryuszami miasta wolnego Krakowa i iego okręgu zeznawanemi były w miarę tego, o ile do kraiu tuteyszego odnoszą się, ulegać będą opłacie stępla prawem seymowem w roku 1811 zapadłem, a dotąd obowięzuiącem, ustanowioney.

JW. Reprezentant *Kozłowski* członek Kommissyi kwalifikacyyney odczytał izbie prawodawczey postrzeżenia swe względem kwalifikacyi na urzędy, odnosząc ie w tłumaczeniu do

ducha Proiektorów nadaiących kraiowi temu konstytucyą, żądał zatem decyzyi, czyli kandydaci winni okazać, iż są obywatelami kraiu, i w tym charakterze lista kandydatów oczyszczona bydź powinna? lub też czy tylko prosta relacya Kommissyi zastąpi kwalifikacyą.

JW. Delegowany Senator *Kucieński* odczytał art. 19 konstytucyi, który przed 6ma laty od ogłoszenia konstytucyi na wszelkie urzędy wymaga takiey kwalifikacyi, iak po Wóycie; a tak artykuł ten służyć winien za zasadę w kwalifikacyi.

JW. Reprezentant *Kozłowski* obstaiąc przy wniosku, wywodził potrzebę zastanowienia się nad kwilifikacyą, ile każdy kondydat powinien bydż obywatelem w znaczeniu kodexem cywilnym wskazanem, i prawo to okazać winien, chcąc bydź na liście umieszczonym, wyiąwszy tylko tych, którzy piastuią urzędy dawniey od nominacyi Króla Saskiego zawisłe, lub otrzymali te urzędy z rąk Kommissyi organizacyyney.

JW. Marszałek w odpowiedzi na powyższy wniosek oświadczył, iż Kommissya kwalifikacyyna winna w porządku statutem zgromadzenia polityczne urządzaiącym i konstytucyą wskazanym ułożyć listę kandydatów; rozpoznanie zaś niedostatecznych, lub zaprzeczonych kwalifikacyy, będzie udziałem Izby prawodawczey.

JW. Reprezentant *Słotwiński* podał wniosek względnie uporządkowania targów mieyskich, żądaiąc udzielenia go Senatowi, co większością głosów uchwalono; po czem Marszałek ogłosił, iż ten proiekt będzie Senatowi przesłany.

ANGLIIA.

z Londynu, 29 *Grudnia*.

Powiadaią że wkrótce podane będzie przełożenie perlamentowi, aby zmnieyszyć dług narodowy iedną trzecią częscią. Zapewniaią także że na ludzi zamożnieyszych będą nałożone nowe familiyne podatki 25 procentów składaiące. Zresztą wszystkie te pogłoski bynaymniey nie są pewne, a pierwszy z tych środków nietylko połączony iest z wielkiemi trudnosciami; lecz i skutki szkodliwe mogłby wydać.

Lord *Sidmouth* rozesłał do Lordów namiestników Anglii północney okolnik, przez który potwierdza zalecenie o iak nayscisleyszem wykonaniu prawa tyczącego się zabierania wszelkiey broni osobom podeyrzanym.

Niemamy iuż oddawna żadney wiadomosci o poruczniku *Perre* wysłanym do bieguna północnego.

Według ostatnich doniesień z wyspy Ceylon, Król Kandyi iest teraz ieńcem w Wellore; niektorzy z pierwszych iego urzędników częscia są uwięzieni na samey wyspie, częścią zas wysłani do Jsle de France.

DANIIA.

z Koppenhagi, 1 *Stycznia*.

Powiadaią, że w tych dniach schwytano tu niemało rzemieślników powiększey części Niemców, należących do prześladowania żydów, oraz zamyslaiących o nowych nieładach.

(*z Gazety Hamburgskiey.*)

SZWECIIA.

z Stokolmu, 24 *Grudnia*.

Królewic nasz Xiąże następca uradował w dniu 18. b. m. stolicę tuteyszą powrótem swoim z Upsalu.

Donoszą z Bothnii północney, że zatargi religiyne które natworzyły były niemało fanatyków, iuż zupełnie uśmierzone zostały. Córka pewnego pastora naywięcey się między temi *wizyonaryuszami* odznaczała: Mowiła ona wiele o obiawieniach Anny *d'Olofsdotter* i rozdawała wodę ze zródła cudownego Bottnaryd w Smalan.

Z początkiem nowego roku ma tu wychodzić nowe pismo peryiodyczne pod napisem *Kuryiera Sztokolmskiego*. Szczegolnym tego pisma przedmiotem będzie wyświecanie wszelkich nadużyciów iakich się urzędnicy i officialiści rządowi dopuszczaią.

Pan *Becker* Proffessor nadzwyczayny historyi w Abo, tamże będzie wydawać od nowego roku gazetę narodową w iezyku finlandskim pod napisem; *Turun Wiikko Sanomat*.

WŁOCHY.

z Neapolu 22 *Grudnia*.

Rząd tuteyszy chcąc ile tylko można ułatwić wprowadzenie tu rozmaitego zboża z zagranicy, opłaty celne w tey mierze zmnieyszył do iedney tylko trzeciey częsci.

Oficerowie którzy przez czterdzieści lat ciągle służyli w woysku, otrzymuią przy usuwaniu się ze służby wyższy stopień, ieżeli wiek lub słabość zdrowia niepozwalaią zaiąc im iakiego urzędu.

Przesłano tu z Londynu znaczną summę maiącą się rozdać woyskom Neapolitańskim

które należały do wzięcia Genewy, Sawony i Spezia.

Donoszą z Palermo że rząd tameczny zaliczył Xiążęciu *Aci* 60 tysięcy uncyi złota. Xiąże ten dowodzi wielkiey czynności i znaiomości w urządzeniu w Sycylii wielkiey drogi na 60 mil ciągnącey się. Nadto rady niektóre prowincyialne złożyły znaczne summy celem zrobienia innych potrzebnych gościnców w prowinciach. Ten środek wielkie handlowi przyniesie korzyści.

Donoszą z Korfu że Sir Thomas *Maitland* rządca wysp iońskich i Malty, przybył tam w dniu 17. b. m. na fregacie *Glasgow*. Sir Frideryk *Adam* Lord kommisarz tymczasowy, udał się w dniu 13 do St. Maure celem powzięcia dokładnych wiadomości o przyczynach zamieszek na tey wyspie zaszłych. Porządek i spokoyność zupełnie tam są powrócone. Senat w dniu 12. b. m. wydał z powodu zamieszek rzeczonych wyrok następuiący:

Z powodu niegodziwego buntu wyspy St. Maure, zdradzieckich napaści i ważnych temu wszystkiemu towarzyszących okoliczności, uważaiąc potrzebę rychłych dzielnych i stosownych środków, któreby zapobiegaiąc dalszym tego rudzaiu wypadkom przykładnie ukarały zbrodnię, postanowiono co następuie:

1. Prawo woienne ogłoszone tym czasowie w dniu 4. b. m. w St. Maure, będzie się przedłużało przez taki przeciag czasu, iaki się rządowi tamecznemu podoba zakreślić.

2. Wskutek czego od dnia pomienionego wszelka czynność i władza wszystkich urzędników publicznych i officialistów tak cywilnych iak woyskowych ustaie od chwili ogłoszenia ninieyszego postanowienia, a to bez żadnego wyłączenia.

3 JW. Lord kommisarz tym czasowy oprócz środków które mu przezorność i gorliwość dyktowała dla uśmierzenia rzeczonego buntu, a które zachowały tę wyspę od klęsk straszniejszych, na mocy niniejszego wyroku upoważniony iest, do przedsiębrania wszelkich innych i ma sobie nadaną władzę, stosowną do okoliczności teraznieyszych, powagą którey może doprowadzać do skutku wszelkie swey woli postanowienia iakie tylko mądrość iego osądzi za użyteczne ku dobru tey wyspy, iuż to w mianowaniu kommissyi woyskowey lub prywatney, iuż w dawaniu wszelkich wyroków przeciwko podburzycieli tych nieładów i ich wykonawców, iuż w wyszukiwaniu ich i więzieniu, równie iak i we wszelkich innych przedmiotach bez wszelkiego wyłączenia. Słowem ma zupełną moc i prawo stanowienia we wszystkiem co się tey wyspy dotyczeć będzie przez cały ten czas, dopokąd rzeczone prawo woienne trwać będzie.

Ameryka Północna.

z Nowego Jorku, 20 Listopada.

W Witmington (w Karolinie północney) był w dniu 4 b. m. straszny pożar i zniszczył 400 domów. Strata zrządzona przez to zdarzenie wynosi milion przeszło dollarów. Kapitan *Farkuhar Markarae* zginął w płomieniach domu do którego wbiegł dla ratowania droższych sprzętów do siebie należących. Są przyczyny rozumienia, że ten pożar pochodził od złośliwych podpalaczów.— W lasach Gismalschampskich w nowym Jersey wszczął się także w końcu przeszłego miesiąca pożar i trwa dotychczas. Już 3000 dziesięcin lasu zgorzało.

ROZMAITOŚCI.

Nieiakiś P. *Collier* w Anglii ofiarował Xiążęciu Yorkskiemu nowowyualezioną przez siebie *siedmiururową* fuzyią, z którą w obecności tegoż Xiążęcia czyniono doświadczenie. Gazety Londynskie utrzymuią, że wprowadzenie tey broni w używanie, sprawiłoby wielką odmianę w systemacie woiennym.

— Kometa spostrzeżony przez Pana *Pons* w Marlia koło Lukki 3 Grudnia r. z. był wtenczas koło konstellacyi *Panny* i można go było widzieć gołem okiem.

— Liczba uczniów w uniwersytecie Góttyngskim nieprzestaie powiększać się. W czasie wielkiey nocy było ich tylko 762; na swięty Michał było iuż 937. Między temi liczą 569 kraiówców, 296 z innych państw niemieckich, 72 zupełnie cudzoziemców, a między temi ostatniemi iest 12 Greków.

W Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.